

Артем Ведель

Ведель (Ведельський) Артем Лук'янович (1767, Київ – 14.07.1808, Київ) – композитор, диригент, співак, скрипаль, вихованець Києво-Могилянської академії. Народився в родині київських міщан Ведельських на Подолі.

У 1787 році закінчив клас філософії у Києво-Могилянській академії. Вірогідно, вже на старших курсах юнак почав komponувати власні твори та диригувати студентським хором і оркестром.

У 1788-1792 роках перебував у Москві, куди його відправлено через виявлені музичні здібності, там керував місцевими капелами, зокрема генерал-губернаторською, а також удосконалював музичну майстерність. Після повернення до Києва наприкінці 1792 року і до 1796 року Ведель керував хором Києво-Могилянської академії, музичною капелою при штабі піхотинського корпусу, хором солдатських дітей.

У 1796-1798 роках музикант працював у Харкові, де за підтримки генерал-губернатора організував хор, оркестр, викладав спів і музику, зокрема вів вокальний клас у Казенному училищі при Харківському колегіумі для співаків, які в подальшому працювали у капелах Санкт-Петербурга, Москви та петербурзьких митрополичих хорах.

У 1799 році стає послушником Києво-Печерської лаври, де співав у хорі. За однією з версій, був звинувачений у пророцтві щодо вбивства царя Павла I, оголошений божевільним і утримувався протягом 9 років у київській божевільні. Похований на Щекавицькому кладовищі, яке знищено у 1935 році.

У Києво-Могилянській академії Ведель не лише отримав ґрунтовну освіту, завершивши клас філософії, але й диригував студентським хором і оркестром, виступав як соліст-вокаліст і скрипаль, почав писати музичні твори. Саме студії в Києві виявили талант юнака і дали необхідну базову підготовку, поштовх до розвитку майстерності, уможливили появу такого самобутнього музичного феномена в європейській культурі XVIII ст., як Ведель.

Попри широку популярність музичних творів Веделя за життя композитора та після його смерті, вони вперше були опубліковані в кінці XIX ст. Сьогодні відомі 80 музичних творів музиканта, серед яких понад 30 хорових концертів, 6 тріо, 2 літургії та один світський кант. Більшість хорових концертів А. Веделя написані на слова псалмів і продовжують традицію партесного співу – церковного багатоголосного хорового співу, характерного насамперед для українських теренів.

Ведель є одним із творців хорового концерту на українських землях у XVIII ст. – основного жанру хорової музики доби класицизму. Його хорові концерти органічно поєднали у собі традиції партесного співу, західноєвропейські класичні форми та інтонації українських дум і плачів.

<https://vm.ukma.edu.ua/person/vedel/>